

Op weg naar het eeuwfeest (1): Roeping, missie en charisma

In deze periode van voorbereiding op het eeuwfeest, die is begonnen met de regionale bijeenkomsten, nodigt de prelaat ons uit om na te denken over de identiteit, de geschiedenis en de missie van het Opus Dei. Deze reeks wil het charisma verder verdiepen door de aandacht te richten op een van zijn wezenlijke aspecten: de heiliging van de arbeid. Dit eerste artikel onderzoekt de eigen plaats van

het Werk binnen de Kerk en werkt de begrippen roeping en missie uit in de context van het gewone leven.

26-1-2025

I. Roeping, missie en charisma

In het begin was het Woord. Alles werd geschapen in het Woord en door het Woord. God *roept* alle dingen tot bestaan.

Het leven van God is een leven van interpersoonlijke relaties. De goddelijke omgang (generatie en bezieling) is gericht op persoonlijk bestaan: de Zoon is verwekt door de Vader en de Heilige Geest komt voort uit zowel de Vader als de Zoon.

Wanneer God schept, volgt Hij dezelfde logica: *Hij verlangt naar persoonlijke wezens voor Zich,*

gemodelleerd naar de Zoon en geschapen uit liefde. God roept het hele universum tot bestaan omdat Hij wil dat persoonlijke wezens deel hebben aan zijn leven, vrije wezens die in staat zijn om Hem te kennen en Hem lief te hebben.

In zekere zin is de hele wereld het resultaat van een roeping. Ieder van ons is persoonlijk tot bestaan geroepen, met zijn eigen gezicht, stem en ogen. Ieder van ons staat als zijn eigen 'ik' voor de goddelijke 'U'. Daarom heeft God de wereld geschapen – omdat Hij aan ieder van ons heeft gedacht.

Roeping: van onrust naar vreugde

Het woord 'roeping' is warm en vaderlijk, niet afstandelijk, maar vertrouwd. Het is een woord voor iedereen, een woord dat onthult, roept en uitnodigt. In feite kan de hele heilsgeschiedenis worden gezien als een doorlopende

geschiedenis van roepingen;
onophoudelijke oproepen van God
aan mannen en vrouwen in
verschillende tijden en op
verschillende plaatsen, aan heersers
en gewone mensen, aan hele steden,
aan volkeren en hun nakomelingen.

De prediking van de heilige
Jozefmaria brengt ons dichterbij dit
idee van roeping en onthult de
grootseheid en universaliteit ervan.
Vóór het Tweede Vaticaans Concilie,
toen roeping misschien nauwer werd
opgevat, bracht de stichter van het
Opus Dei het ter sprake. Hierdoor
herstelde hij de leer van vele heiligen
en sprak hij duidelijk over roeping
als iets voor alle mensen.

In eerste instantie kan het woord
'roeping' in *De Weg* of in de
homilieën van de heilige Jozefmaria
enige verbazing hebben gewekt,
misschien zelfs vermengd met
onrust. Maar kort daarna leidde het

tot vreugde. Roeping, zoals hij het uitlegde, verwees naar het gewone leven: studeren, werken, vriendschap, familie, culturele bezigheden en alle beroepen. Op deze manier opgevat, belichtte roeping het belang van wat anders onbeduidend zou lijken. Dankzij deze boodschap werd het woord ‘roeping’ voor velen een vertrouwde, toegankelijke term, vol vaderlijke zorg.

“Onze roeping onthult ons de zin van ons bestaan. Het betekent dat we, door het geloof, overtuigd raken van de reden van ons leven op aarde. Ons leven, het heden, verleden en de toekomst, krijgt een nieuwe dimensie, een diepte die we voorheen niet waarnamen. Alle gebeurtenissen vallen nu in hun ware perspectief: we begrijpen waar Onze Lieve Heer ons naartoe wil brengen en we voelen ons volkomen opgenomen door de taak die ons is

toevertrouwd” (Christus komt langs, nr. 45).

Niemand wordt uitgesloten

Veel mensen die de prediking van de heilige Jozefmaria hebben gehoord, waren verrast door zijn nadruk op het feit dat mensen niet altijd hun positie in het leven, hun werk of hun gezinsomstandigheden hoeven te veranderen om Gods roepstem te beantwoorden. Deze roep komt vaak precies waar we zijn, in de gewone context van het dagelijks leven. Ze kan zelfs onverwacht komen, terwijl we aan het werk zijn.

De manier waarop de heilige Jozefmaria over roeping sprak, was geworteld in een diep bijbels kader, waarin de concrete, bijzondere waarde van een algemeen theologisch concept werd gespecificeerd: God roept ieder mens om Hem te kennen en lief te hebben. We zijn allemaal geroepen tot

vereenzelviging met zijn Zoon en deelname aan zijn Geest. Daarom bestaan we, allen inbegrepen, zonder uitzondering: de gezonde en de zieke, de rijke en de arme, arbeiders en intellectuelen, zij die begiftigd zijn met vele talenten of slechts voor bepaalde activiteiten.

De roeping om onze Schepper te kennen en lief te hebben, op zijn mensgeworden Zoon te lijken – omdat we *in Christus* geschapen zijn – heeft een naam: de roeping tot heiligheid, tot deelname aan het goddelijke leven. God is de enige Heilige. Ieder mens ontvangt deze roeping, of hij nu al tot het volk van God, de Kerk, behoort of de Kerk nog niet kent. Ieder van ons is gemaakt om er deel van uit te maken. God roept iedereen, zonder iemand uit te sluiten, om deel te nemen aan zijn leven. Jezus vergoot zijn bloed, stierf aan het kruis en verrees zodat onze goddelijke afstamming, verduisterd

en bijna verloren door de zonde, hersteld en hervonden kon worden in Hem.

Als God roept, is dat altijd met een missie in gedachten. Hij roept om ons een taak toe te vertrouwen. We zien dit duidelijk geïllustreerd door de hele heilsgeschiedenis heen. God richt zijn woord tot ieder mens: "Ga, doe dit; handel naar wat ik je zal laten zien; verlaat dit land; spreek in mijn naam; ga naar de plaats die ik je zal laten zien..." Het is alsof Hij zegt: "Ik heb jullie hiervoor geschapen!" In zekere zin zijn al deze specifieke missies manifestaties van de oorspronkelijke missie die de Schepper in Genesis aan de mensheid toevertrouwde: *God de Heer nam de mens en plaatste hem in de tuin van Eden om die te bewerken en te beheren* (Gen. 2:15).

De universele roeping tot heiligheid gaat gepaard met een even

universele missie: gelijkvormig worden aan het beeld van de Zoon, liefhebben met broederlijke en kinderlijke liefde en de zonde verwerpen. Gelijkvormig zijn aan de Zoon betekent deelnemen aan zijn missie, namelijk een wereld die door de zonden van de mensen ontregeld is, opnieuw ordenen en in de Heilige Geest terugbrengen naar de Vader. Bij deze missie hoort ook een verhaal. Terwijl de roeping vraagt om een onmiddellijke, specifieke reactie, ontvouwt de vervulling van een zending in de geschiedenis, als we groeien tot wat we geroepen zijn te zijn en helpen de wereld te veranderen naar Gods plan.

Een specifieke missie in de Kerk

Toen God de wereld schiep, opende Hij de geschiedenis voor de mogelijkheid om zending te ontvangen. Het Woord is door de Vader naar de wereld gezonden om

de menselijke natuur aan te nemen, met de opdracht om de schepping te voltooien, de mensheid van de zonde te verlossen en ons als kinderen van God in onze volle waardigheid te herstellen. De Heilige Geest wordt door de Vader en de Zoon de wereld en de geschiedenis in gestuurd met de missie om gelovigen gelijkvormig te maken aan de Zoon en hen te verzamelen in het Lichaam van Christus. De Kerk wordt geboren uit deze twee zendingen en is in zekere zin hun voortzetting in de geschiedenis (vgl. *Lumen Gentium*, nr. 2-4). De hele Kerk is geroepen en gezonden: geroepen door de prediking van Gods Koninkrijk door Jezus, en na de verrijzenis gezonden naar alle volken om het Evangelie te onderwijzen aan alle mensen en hen te dopen in de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest.

De Kerk bestaat en leeft voor deze missie. De verschillende missies die

de Heilige Geest door de geschiedenis heen inspireert hebben deze missie tot doel. Zo divers en mooi als bloemen zijn ook de missies die God heeft toevertrouwd aan vele heiligen, talloze christelijke gemeenschappen, leken en priesters, religieuze mannen en vrouwen: missies die hebben bijgedragen en nog steeds bijdragen aan de ene *missio Ecclesiae*.

"De tuin van de Heer, broeders, omvat – ja, die omvat werkelijk – niet alleen de rozen van de martelaren, maar ook de lelies van de maagden, de klimop van de gehuwden en de viooltjes van de weduwen. Er is geen mens, mijn geliefden, die aan zijn roeping hoeft te twijfelen; Christus heeft voor allen geleden. Er staat heel waarlijk over Hem geschreven: *Hij die wil dat alle mensen gered worden en tot de kennis van de waarheid komen* (1 Tim 2,4)" (Augustinus, homilie 304: Preek

over de heilige Laurentius de Martelaar).

Als we het leven van de heilige Jozefmaria leren kennen en naar zijn prediking luisteren, begrijpen we dat ook hij een specifieke zending van God heeft ontvangen – altijd in de Kerk en met de Kerk. Door hem heilig te verklaren en als voorbeeld te stellen voor de gelovigen, heeft het leergezag van de Kerk de zending die de heilige Jozefmaria heeft ontvangen, erkend als deel van de eigenlijke zending van de Kerk.

Kort na het begin van zijn priesterlijke werk bedacht de heilige Jozefmaria een naam voor de missie die hij van God had ontvangen, zodat zijn geestelijke zonen en dochters deze in de geschiedenis zouden kunnen voortzetten: *Opus Dei*, het Werk van God, *operatio Dei*. Hij benadrukte dat het initiatief bij God lag en begon erover te spreken als

een nieuwe stichting waarbij hij 2 oktober 1928 kon duiden als "de dag waarop de Heer zijn werk stichtte" (Persoonlijke aantekeningen, nr. 306, 2-10-1931).

Hoe breed en algemeen een missie geïnspireerd door de Heilige Geest in de menselijke geschiedenis ook mag zijn – en de missie van het Opus Dei is dat zeker, tot op het punt dat de heilige Jozefmaria hem beschreef als een ‘oeverloze zee’ – elke nieuwe stichting zal altijd een onderscheidend kenmerk hebben dat haar *doel* rechtvaardigt.

Op zoek gaan naar dat onderscheidend kenmerk, het specifieke van een missie of een nieuwe stichting, betekent niet ze te gescheiden van andere initiatieven die geïnspireerd zijn door de heilige Geest, maar ze beter te begrijpen. Daarom kan het specifieke van het Opus Dei niet gedefinieerd worden

door het af te zetten tegen wat anderen wel doen of niet doen, door verschillen te benadrukken of actieterreinen te verdelen. Het unieke van hen die werken in de wijngaard van de Heer moet worden benadrukt zonder ooit de ene missie van de Kerk uit het oog te verliezen, in een geest van eenheid die gemeenschap zoekt.

Bij elke nieuwe stichting is er een delicaat evenwicht tussen wat er specifiek aan is en traditie, tussen wat nieuw is (of lijkt) en wat in de christelijke boodschap noodzakelijkerwijs hetzelfde moet blijven. Er zijn taken die de Kerk in haar leven en traditie erkent als essentieel voor de zending die zij van Christus heeft ontvangen.

Bijvoorbeeld: het volk van God aansporen tot heiligheid en gelijkvormigheid met Jezus Christus, iedereen leren een persoonlijke en kinderlijke relatie met God te

hebben, de eucharistie in het centrum van het leven van de gelovigen plaatsen, de beschikbaarheid van priesters voor het sacrament van verzoening bevorderen, de sacramenten toedienen zodat ze hun vruchten zullen afwerpen, alle gedoopten eraan herinneren dat ze apostelen zijn in een wereld die opnieuw geëvangelizeerd moet worden, het onderricht van herders, concilies en vooral van de Paus bekend maken...

Hoe kunnen we het *geloof* van de heilige Jozefmaria van een eeuw geleden begrijpen, die leidde tot de stichting van het Opus Dei, en hoe begreep hij het nieuwe dat het Opus Dei bracht? Hiertoe willen we in de jaren die voorafgaan aan het eeuwfeest van de stichting van Opus Dei (1928-2028), ons begrip van de specifieke elementen die de missie van het Opus Dei kenmerken opnieuw bekijken en verdiepen, en

opnieuw de charismatische gaven onderzoeken die God aan zijn leden schonk en nog steeds schenkt, zodat deze missie kan worden vervuld.

"De wereld door middel van werk tot God brengen"

Veel van H. Jozefmaria's geschriften richten zich op de doelstellingen van de nieuwe stichting. Hoewel deze doelen algemeen lijken, dragen ze bij aan het algemene goed van de Kerk, de heiliging van zielen en de christelijke transformatie van de wereld. Deze doelen wijzen echter ook op een specifieke, unieke missie die het hele bestaan verlicht van degenen die deze goddelijke roeping ontvangen. Als we het in één zin zouden moeten uitdrukken, zou die missie kunnen worden omschreven als "de wereld door het werk tot God ordenen" of, iets gedetailleerder: "aardse werkelijkheden transformeren door ze te bekronen

met het kruis van Jezus, zodat, gezuiverd van zonde, alle menselijke activiteiten van binnenuit kunnen worden geheiligd en de vorm van Christus aannemen". De H.

Jozefmaria legde uit dat de leden van het Werk "zichzelf zullen heiligen, anderen zullen heiligen en de wereld zullen heiligen" in die missie.

Priesters en leken dragen beiden bij aan deze zending, maar met een precieze structuur: de priesters zijn geroepen om de leken te dienen, aangezien deze zending rechtstreeks en onmiddellijk betrekking heeft op de lekengelovigen (vgl. Tweede Vaticaans Concilie, *Lumen gentium*, nrs. 31, 36).

"Dit is het geheim van de heiligheid die ik al zoveel jaren verkondig. God heeft ons allemaal geroepen Hem na te volgen. Hij heeft jou en mij geroepen om midden in de wereld — en we blijven gewone alledaagse mensen!— Christus, onze Heer, een

plaats te geven in het brandpunt van al onze eerlijke, menselijke bezigheden. Nu zal je nog beter begrijpen, dat als een van jullie niet van zijn werk houdt, van werk dat hem past, als hij zich niet waarachtig betrokken voelt bij een van die nobele, aardse bezigheden om die te heiligen, als hij geen roeping tot een beroep heeft, dat hij dan nooit zal kunnen doordringen in de bovennatuurlijke kern van de leer die deze priester uiteenzet. Want een noodzakelijke voorwaarde zou hem ontbreken: werker te zijn (Vrienden van God, nr. 58).

Het noemen in de *Preces* (Gebeden) van het Opus Dei van de voorbede *Ad sanctum Josephmariam, conditorem nostrum*, die de essentie van zijn boodschap in een paar regels samenvat, geeft een centraal belang aan de heiliging van het werk en specificeert de apostolische en missionaire dimensie ervan:

*Intercede pro filiis tuis, ut fideles
spirítui Operis Dei, laborem
sanctificemus et animas Christo
lucrificare quaeramus.*

Alle andere aspecten van het christelijk perspectief die Jozefmaria in de nieuwe stichting belicht zag, lijken rond de as van het werk in Christus te draaien: de mogelijkheid om God te vinden en heiligheid te zoeken in het gewone leven; de universele oproep tot heiligheid; de navolging van het verborgen leven van Jezus en de heilige Familie van Nazareth; een speciale devotie voor St. Jozef, ambachtsman en arbeider, zodanig dat de leden van het Werk hun toewijding aan het Opus Dei hernieuwen op zijn feestdag; goddelijke kindschap als deelname aan de zending van de Zoon om alle dingen met de Vader te verzoenen door de Geest; het apostolaat van vriendschap en vertrouwen dat de leden van deze instelling geroepen

zijn uit te oefenen met collega's en in hun sociale banden; het duurzame karakter van het Opus Dei, zolang er mensen op aarde werken... Al deze aspecten weerspiegelen een fundamenteel licht waarin een nieuw begrip van de goddelijke dimensie van mensenwerk centraal staat.

Is het specifieke van deze missie, zoals hierboven geschetst, het charisma van het Opus Dei? Wat is de relatie tussen roeping, missie en charisma? In de heilige Schrift en de geschiedenis van de Kerk heeft de term 'charisma' een brede betekenis. Het verwijst echter in de eerste plaats naar een "gave van God voor een zending". In die zin gaat de dynamiek van roeping-missie vooraf aan het begrip charisma. Het Woord van God roept op om een *missie* toe te vertrouwen; vervolgens schenkt God de nodige charisma's en gaven om die te vervullen. In het gewone

taalgebruik gebruiken we soms het woord 'charisma' om te verwijzen naar de gratuïteit, het om niet krijgen van een missie of een bepaalde spiritualiteit, om aan te geven dat het een gave van de Geest is, een goddelijk initiatief: het is God die inspireert, roept, genade schenkt, bijstaat, leidt en liefdevol zoekt naar het antwoord van de mens.

"Wanneer God Onze Heer een werk plant ten behoeve van de mensen, denkt Hij eerst aan de mensen die Hij als instrumenten zal gebruiken... en Hij deelt de gepaste genaden aan hen mee. Deze bovennatuurlijke overtuiging van de goddelijkheid van het streven zal ons uiteindelijk zo'n enthousiasme en intense liefde voor het Werk geven, dat jullie je uitermate gelukkig zullen voelen om jezelf op te offeren om het tot bloei te zien komen" (Instructie, 19-3-1934, nrs. 48-49).

God schenkt genade en de charismatische gaven van de Geest aan mensen om de zending te vervullen waartoe wij allen geroepen zijn: heiligheid en identificatie met Christus. God schenkt diegenen die Hij roept tot een bepaalde zending of pastoraal doel in de Kerk alle passende en charismatische gaven die nodig zijn om het uit te voeren. Als we het specifieke charisma van een nieuwe stichting willen herkennen, inclusief het Opus Dei, moeten we nadenken over haar missie, zoals haar stichter die beschreef.

We mogen bovendien niet vergeten dat *de missie van het Opus Dei* voorafgaat aan de *instelling*. In principe is deze missie verenigbaar met verschillende canonieke institutionele vormen, huidige of toekomstige, zolang ze de uitvoering mogelijk maken van wat God vroeg van haar stichter: het zoeken naar

heiligheid en de volheid van goddelijke filiatie te midden van de wereld door de uitoefening van het gewone werk, het ordenen van alle menselijke activiteiten naar God en ze te transformeren om ze de *forma Christi* te geven.

Ten slotte is het begrijpen en uitdiepen van de missie van het Opus Dei een taak die in zekere zin onuitputtelijk is, omdat het een authentiek theologisch gegeven is met God als auteur. Het is een missie die openstaat voor de geschiedenis en bezield is door de scheppende heilige Geest, en daarom in staat om verschillende tijdperken en situaties van input te voorzien: het is een charisma dat door de geschiedenis heen door veel mensen in verschillende omstandigheden belichaamd zal worden. De pneumatologische dimensie van een missie duidt de manier van zijn en leven van hen die haar belichamen,

het wijst op het identificeren van een geest in plaats van ‘de letter’.

Daarom heeft het Opus Dei een geest, *de geest van het Werk*.

Het verkennen van de betekenis van deze missie en deze geest, zoals de heilige Jozefmaria die zag in zijn persoonlijke meditatie en doorgaf in zijn prediking, zal het onderwerp zijn van het volgende artikel.

.....

Deze serie wordt gecoördineerd door Prof. Giuseppe Tanzella-Nitti samen met enkele professoren van de Pauselijke Universiteit van het Heilige Kruis (Rome).

.....

article/op-weg-naar-het-eeuwfeest-1-
roeping-missie-en-charisma/ (20-3-2026)